

## Llegiré (I): variació vocàlica en el radical

(ALDC, IX, 2029. *Llegiré* [Futur 1])

En aquest enunciat ens ocuparem de l'origen del futur romànic i de la variació vocàlica en el radical (*e/i*), i prescindirem de la variació consonàntica (*lle[dʒ]iré*, *lle[dʒ]iré*, etc.), que analitzem en el mapa 1378, i de la desinencial (*llegir[e]/llegir[ε]*; veg. mapes 1357 i 1360). *Llegiré*, com *cantaré*, és un futur romànic analític format amb l'infinitiu, \*LEGIRE, més el present d'indicatiu de HABERE, HABEO, alterat en \*AJO, és a dir, \*LEGIRAJO. La L es va palatalitzar en [ʎ]-, com en LÖCU > *lloc*, i va donar *llegiré*, amb la *e* àtona mantinguda en gran part del cat. occ. (*ll[e]giré*), però convertida en neutra en cat. central i part del bal. (*ll[ə]giré*), mentre que en ross., alg. i bona part del cat. occ. i bal. s'ha tancat en [i], *ll[i]giré*, tancament documentat des del s. XIII, per assimilació a la palatal inicial i a la [i] següent, ajudant-hi les formes rizotòniques (*llitx*, cat. ant. *lliger*) on la *i*

era resultat de l'evolució de Ĕ més iod (< \*LĔGIO); a notar la var. *lli[ʒd]ré* 189, amb epèntesi dental. Compareu amb el mapa 1358.

Des d'un punt de vista geolingüístic, el cat. central ha apostat unànimement per *ll[ə]giré* i l'alg. per *ll[i]giré*, mentre que la resta de dialectes manifesten uns resultats alternatius *e/i*, amb predomini generalment del primer, sense oblidar la realització d'algun polimorfisme (loc. 68, 94, 114, 163, 170, 189).

*Llegiré* (model *serviré*) és la forma normativa des del *DOrt*, 1917; la *PEOLC Fonètica* considera no recomanable l'assimilació com *lligiré* per *llegiré* ni el tancament de *e* en *i* per contacte amb una consonant palatal (pàg. 14).

